

Provtagningsföreskrifter

Socialstyrelsens författning, SOSFS 2009:29, föreskriver de regler som gäller vid provtagning för blodgruppsserologiska undersökningar. Dessa föreskrifter måste följas.

Ansvarig provtagare intygar med sin namnunderskrift att provtagningsanvisningarna följts. Prov som inte tagits enligt gällande föreskrifter undersöks ej. Förnyad provtagning krävs.

Ett blodprov för transfusionsmedicinsk laboratorieundersökning ska tas från patienten av en befattningshavare som har utbildning för och är bedömd som kompetent för uppgiften.

Transfusionsmedicin anordnar undervisning i provtagningsföreskrifter, för blodgruppsserologisk undersökning, anmälan på telefonnummer 010-242 23 75.

För att undvika fördröjning av eventuell transfusion vid operation ska prov tas för blodgruppering i samband med att patienten sätts upp på väntelista. Om blodgrupperingssvar finns i pappersjournalen alt. ROS behöver nytt prov inte tas.

Nytt prov ska tas om blodgrupp ej är bestämbar eller om reservationsstämplar eller begäran om nytt prov finns.

Prov för blodgruppering och förenlighetsprövning ska tas vid **olika provtagningsstillfällen**. Avsteg från denna regel får endast göras vid akut transfusionsbehov och då på den behandlande läkarens ansvar.

Innan provtagningen påbörjas ska både provtagningsrör och remiss märkas på något av följande sätt

1. Patient med fastställd identitet

- Personnummer alt. födelsedag och s.k. A-nummer.
- Efternamn.
- Förnamn eller initialer.

Efternamnet bör stå först.

Nyfött barn <4 månader

Personnummer, efternamn och kön alt. födelsedatum, efternamn och kön samt identitetsnummer enligt nummerserie för nyfödda.

2. Oidentifierad patient

Oidentifierad patient: Okänd nr XXX samt ÅÅ0101-CXXX.

(ÅÅ = innevarande år och XXX = löpnummer för oidentifierad patient).

3. Katastrofpatient

Enligt märkning på olycksplatsen, F och löpnummer.

Rör

Etikettering får alltså inte ske efter provtagningen.

Lossnar etiketten från provtagningsröret sedan provet tagits, ska provet kasseras.

Remiss

Namnruatan på remissen får endast innehålla ID-uppgifter på den person blodprovet kommer ifrån.

Fyll också i:

- Provtagningsdatum
- Datum för eventuell transfusion eller operation
- Remitterande instans
- Önskad undersökning
- Önskade blodkomponenter

Ange diagnos: den diagnos för vilken patienten ska transfunderas ska framgå liksom eventuell hematologisk diagnos även om denna inte är orsak till det aktuella transfusionsbehovet.

Fyll i övriga begärda uppgifter (exempel antikroppsfynd, stamcellstransplantation etc.).

Identitetskontroll

Den som tar provet ska omedelbart inför provtagning övertyga sig om att uppgifterna på rörets etikett och remiss avser den patient, från vilket provet ska tas.

Fullständiga identitetsuppgifter ska styrkas genom kontroll mot identitetshandling eller identitetsband. Om en sådan kontroll inte kan göras, får patientens muntligen uppgivna identitetsuppgifter användas, om de bedöms vara tillförlitliga. Om patienten är ett barn som saknar identitetshandling eller identitetsband, får vårdnadshavaren styrka identitetsuppgifterna.

Observera att identitetskontroll ska göras även om patienten är känd för provtagaren.

Underskrift

I samband med provtagningen ska den som har tagit blodprovet dokumentera och med sin underskrift på provbeställningen (remissen) intyga att

1. identitetskontrollen av blodmottagaren är utförd, och att
2. märkningen av provbeställningen och provtagningsrören är fullständig och stämmer överens med blodmottagarens identitetsuppgifter.